

UT PÅ TUR

TIPS OSS

E-post: tur@ringblad.no
 Tipstelefon: 474 40 000
 Sentralbord: 32 17 95 00

På trivelige stier i Hole

BJØRN GEIRR HARSSON
 Ringerikes Turistforening

Turen starter ved Borgeng der privatveien Ole Rytterakers vei tar av fra Røyseveien. Vi kan gå eller sykle 1,5 km langs veien, frem til stedet der porten inn til Rytteraker står. Dette er, som nevnt, en privatvei uten egnet plass til parkering av bil, så kommer man i bil, bør den parkeres ved Borgeng.

Rett utenfor porten fører en grei liten trapp over gjerdet mot vest, og en fin sti går videre i ganske flatt lende. Når vi har kommet så langt at vi har husene på gården rett til venstre, kan vi begynne å se etter kalkovnen som har bidratt til navnet Limovnstangen, et navn som i dag uttales Lemostangen. Limovn er det gamle norske ordet for ovner man brukte for å lage kalk (lim) til sammenbinding av steiner i murvegger og hus. Snaue 50 m fra stien ned mot fjorden, ligger restene av kalkovnen. Den var i drift tidlig på 1800-tallet. Rester av et teglverk finner vi i skogen litt lenger mot sydvest. En masse knuste teglstein vitner om driften.

Rytteraker er en gammel gård som tilhørte både kirken og kongen i middelalderen.

Forleddet i navnet kan være det norrøne ordet rytr, som betyr måke eller vipe.

I 1933 ble gården kjøpt av Johan Throne Holst som var direktør for Freia sjokoladefabrikk. Det var for øvrig han som fikk æren av å ha opparbeidet Freia til å bli den største sjokoladefabrikken i hele Skandinavia, og gjort den til en mønsterbedrift. Gården har senere vært i slekten.

Rytteraker ble i 1950-årene regnet for å ha Norges største frukthage med opptil 7000 trær, hovedsakelig epler.

Major Wilhelm Jürgensen levde der som pensjonist fra 1818 til han døde i 1842. Jürgensen var kjent for stort mot under krigene mot Sverige i tiden 1807 til 1814. Bautaen ved Hole kirke ble reist til ære for ham i 1932.

Stien fører videre ut på en landtunge hvor halvøya er på sitt smaleste. Der følger stien en flat mo med utsikt til fjorden på begge sider, et meget spesielt terreng. Når stien deler seg, tar vi den høyre leden. Går vi helt ut på det ytterste neset mot nordvest, vil vi nær vannkanten se en liten metallbolt, som bare rager noen cm opp. Boltene er godt synlige der den står uten vegetasjon omkring. Ser man nærmere på den, vil man se bokstavene NGO. Dette er et trigonometrisk punkt etablert av Norges geografiske oppmåling. I den perioden NGO, som i dag heter Kartverket, drev med klassisk oppmåling av landet vårt, etablerte de til sammen rundt 50 000 slike punkter fordelt over hele landet. De ble brukt i all offentlig kart- og oppmåling i Norge frem til satellitt-teknologien overtok for ca 20 år siden.

Følger vi strandkanten videre sydover til sydspissen, passerer vi flere bratte fjellskrenter hvor de typiske sandstein- og kalksteinlagene fra silurtiden, ca 420 - 440 millioner år siden, kommer tydelig frem i fjellveggene. Ifølge geologen Bjørn Larsen er

KART: Rød strek: Hovedsakelig god sti, den sydvestligste delen langs strandkanten er uten sti. Rødprikket: Privatvei, snaue 2 km

KART: STATENS KARTVERK

dette et område geologene liker å ta med studenter og besøkende, for lagene er så tydelige og typiske her. De representerer viktige deler av det geologiske Oslo-feltet. Langs stranden går ingen sti, men det er lett å gå der. Vi garantert å finne fossiler i strandkanten.

Når vi har passert sydspissen, kan vi gå litt opp og følge stien som fører tilbake til det smaleste partiet på halvøya. Herfra blir det å følge samme stien tilbake til porten og privatveien videre til Borgeng.

BERGVEGG: Fra en av geolog Bjørn Larsens utflukter til bergveggene helt sydvest på Lemostangen. Foto: Bjørn Geirr Harsson

HVA?

Idyllisk tur rundt Lemostangen. Totalt ca. 6km, ca. 3 timer.

NÅR?

Passer best vår og høst.

HVOR?

Tangen syd for Rytteraker gård i Hole. Parkering ved Borgeng, ved fv.158.

Turtipset lages av Ringerikes Turistforening.

rt@ringerikes-turistforening.no